

Kommunal Rapport

ANALYSE | ENDELIGE TALL
7. juli 2017

Dovre

48 % av nøkkeltallene er forbedret siste år

nr. 1 justert for inntektsnivå

Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Annonse

90 ÅR | **KBN** Kommunalbanken
Norge

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-2017

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nøkkeltallene alene	198	146	67	96	72	40	100	1
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	132	129	74	71	44	22	79	1
Rangering inntektsnivå	164	164	129	186	205	230	212	197
Grunnskole	415	184	183	182	93	95	146	5
Pleie og omsorg	315	322	157	301	371	353	355	197
Barnevern	130	86	165	292	258	146	163	1
Barnehage	72	66	93	36	27	13	6	3
Helse			145	19	20	28	36	16
Sosial	52	240	297	161	81	83	29	12
Kultur		62	84	57	82	76	99	160
Økonomi	182	214	110	213	153	264	284	344
Kostnadsnivå		177	142	189	284	269	270	300
Miljø og ressurser	35		11	299	157	347	403	369
Saksbehandling			15	22	98	105	130	289
Vann, avløp og renovasjon			302	351	183	203	331	319

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nøkkeltallene alene	99	150	7	71	62	81	30	1
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	125	152	8	56	49	61	22	1
Grunnskole		276	79	115	94	130	48	5
Pleie og omsorg	300	332	26	208	297	371	297	197
Barnevern	50	183	231	361	281	157	120	1
Barnehage	24	6	4	3	1	10	10	3
Helse	139	75	49	39	44	27	21	16
Sosial	180	196	77	159	93	90	41	12
Kultur	66	68	61	167	103	77	106	160
Økonomi	108	236	186	225	229	299	265	344
Kostnadsnivå			274	242	286	278	304	300
Miljø og ressurser	372	200	300	369	281	382	348	369
Saksbehandling	6	1	5	6	176	41	93	289
Vann, avløp og renovasjon	169	136	291	336	367	289	394	319

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2017-barometeret. Plasseringene vil derfor AVVIKE fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

Hovedanalyse – 7.juli 2017 (endelig versjon)

Dovre havner på en 1. plass i Kommunebarometeret 2017 fra Kommunal Rapport. Da har vi korrigert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er samlet sett helt i toppsjiktet i Kommune-Norge.

Dovre er helt i toppsjiktet innen , barnevern, barnehage, grunnskole, sosialtjeneste og helse.

Kommunen har sine svakeste plasseringer innen miljø og ressurser (369. plass), økonomi (344. plass) og vann, avløp og renovasjon (319. plass).

Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Dovre på en 1. plass. Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Grunnskolen: Avgangskarakterene på 10. trinn i Dovre har vært ganske bra de siste årene, målt mot resten av Skole-Norge. Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er blant det laveste i landet. Frafallet for kullet som startet i 2011 (talt opp i i fjor) var langt lavere enn i foregående kull. Ny statistikk indikerer at skolene i kommunen bidrar en del mer til elevenes resultater, enn det som er normalen.

Pleie og omsorg: Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen litt flere plasser avsatt til demente enn i normalkommunen. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Dovre er 55 prosent av plassene ment for demente. Denne dekningsgraden er langt høyere nå enn for ett år siden, det er positivt. Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det bare 71 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Det er ganske nær normalen. Snittet i Kommune-Norge er på 77 prosent. De beste ligger på 96 prosent. Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Dovre er det hele 80 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor

grad er hjemmebasert. Snittet er 75 prosent.

Barnevern: Kommunen holder tremånedersfristen i barnevernet – det er veldig bra. Snittet i Kommune-Norge er at 86 prosent av sakene behandles innen den vanlige fristen. Sett de fire siste årene under ett, er statistikken litt bedre enn i normalkommunen. De aller fleste tiltakene ved nyttår var i hjemmet, det regnes som positivt i barometeret. I 75 prosent av sakene var tiltaket i hjemmet i kommunen, mens snittet for hele landet var 60 prosent.

Barnehage: Ifølge statistikken har alle barn med rett på plass, også barnehageplass. Det er bra, og slik situasjonen burde være i de aller fleste kommuner. Bemanningen i barnehagene i Dovre er litt over middels. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 11363 timer per årsverk. 55 prosent av andre ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Det er meget bra. Landsgjennomsnittet er 36 prosent. Alle barn med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er meget bra. Snittet for landet er 76 prosent. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en feilkilde.

Sosialtjeneste: Unge mottakere i Dovre går relativt kort tid på sosialhjelp. Det regner vi som bra; det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. For de over 25 år er stønadstiden kort. Hele 59 prosent av dem som mottar sosialhjelp, er ikke registrert som arbeidssøkere. Knappt noen andre kommuner har så dårlig statistikk. Hvorfor er det slik, og hvordan kan statistikken forbedres?

Kultur: Besøket i biblioteket er på et normalt nivå, målt per innbygger. Av de voksne i kommunen er det 29 prosent som er registrert som aktive lånere på biblioteket. Det er bra målt mot resten av Bibliotek-Norge. Telemarksforskning setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i

kommunene, privat eller offentlig. I Dovre er sysselsettingen ganske lav målt mot folketallet.

Økonomi: Resultatet var ørlite svakere enn for ett år siden. Resultatet var ørlite svakere enn for ett år siden. Målt over de siste fire årene har driften akkurat gått i null. Over tid bør marginen bli bedre enn dette. Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond, men det bør definitivt bli vesentlig større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være? Netto renteeksponert gjeld er en del lavere enn landsgjennomsnittet (37 prosent).

Kostnadsnivå: Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Dovre er høye. Innen pleie og omsorg ligger kostnadene ganske lavt målt mot resten av landet. Barnehagekostnadene er litt under det som er normalnivået.

Kommunebarometeret i et nøtteskall

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder.

Litt forenklet kan vi si at vi måler Norges beste kommune. Første rangering ble publisert i 2010. 2017-barometeret inkluderer 141 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier.

Kommunal Rapport har alt ansvar for vektning, vurderinger og eventuelle feil i framstillingene. Vi har forutsatt at kommunene har rapportert korrekt. I noen få tilfeller har vi fjernet data som har framstått

som mistenkelige. I de tilfellene står kommunen uten data.

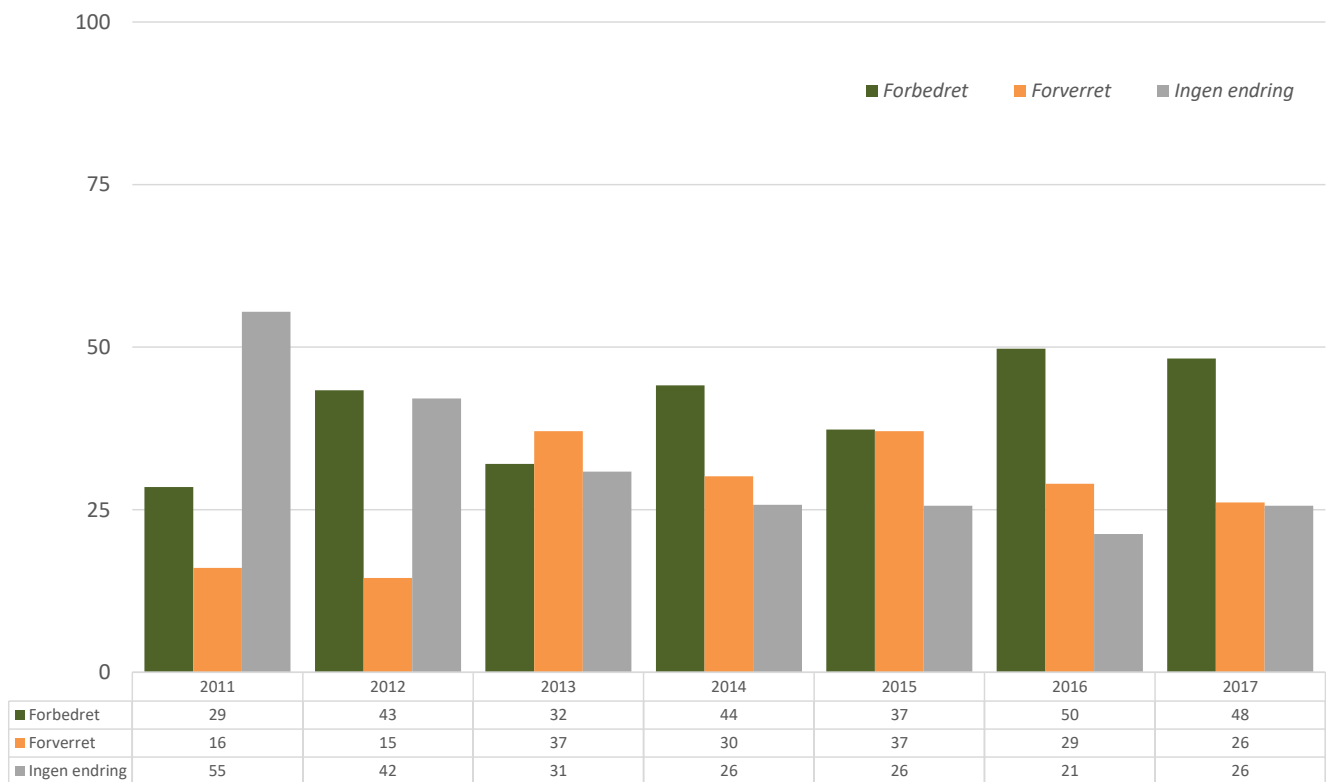
Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge, for å bidra til en mer opplyst lokaldemokratisk diskusjon. Dette er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære.

Det er viktig å huske på at det kan finnes gode forklaringer bak en svak tabellplassering, og at tilfeldigheter vil spille en rolle. Viktigere enn tabellplasseringen er om kommunen har

fått bedre eller dårligere nøkkeltall det siste året. En enkel tese er at om hovedvekten av nøkkeltallene forbedres, leverer kommunen også samlet sett bedre enn før.

Vil du lese mer om kildene til nøkkeltallene som er brukt og hvorfor Kommunal Rapport lager denne rangeringen? Gå til denne artikkelen: kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2017/metode

Hvor stor andel av nøkkeltallene har blitt bedre?

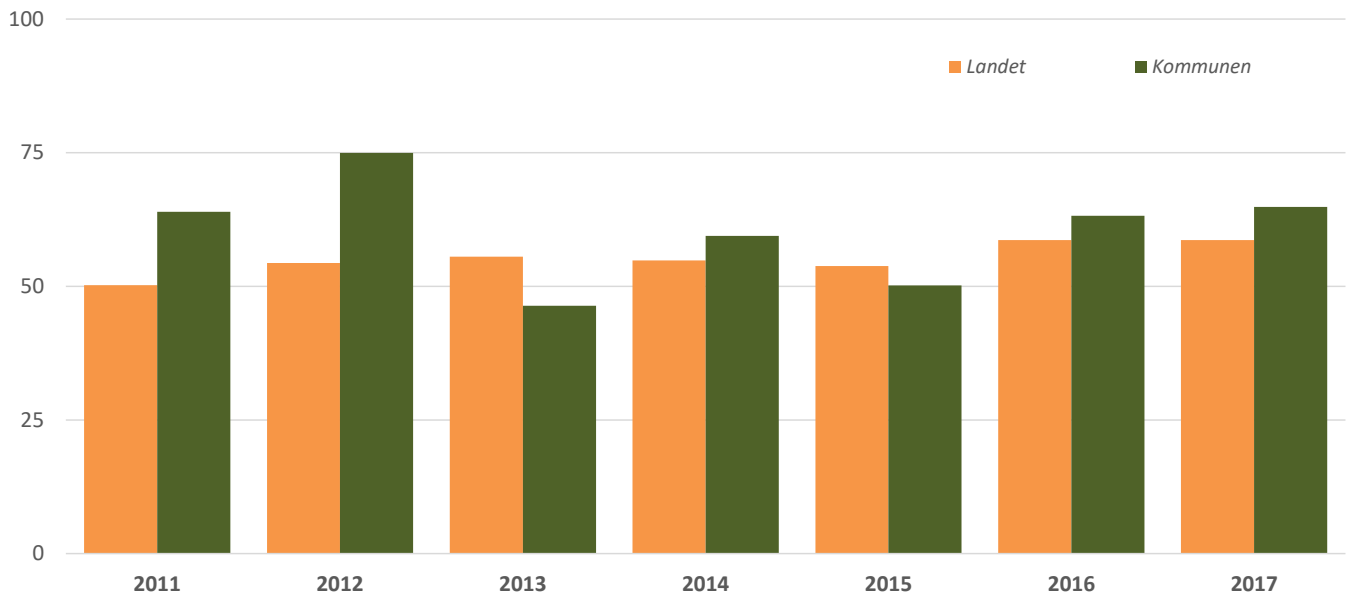

Andelen av kommunens egne nøkkeltall som har blitt bedre eller dårligere det siste året. Nøkkeltall som ikke kan sammenliknes med året før regnes inn i "ingen endring".

I en typisk kommune vil det være en litt høyere grønn enn rød søyle de fire siste årene, ettersom gjennomsnittet i Kommune-Norge er den største andelen av

nøkkeltallene som endrer seg, blir bedre.

Forbedringen målt mot resten av landet

Grafikken sammenlikner kommunens utvikling med gjennomsnittet: Hvor stor andel av nøkkeltallene ble bedre i fjor?

I denne grafikken måler vi bare de nøkkeltallene hvor det faktisk var endring; alt over 50 prosent indikerer at det var en større andel nøkkeltall som ble bedre, enn som ble dårligere. Fra 2012 og framover har en overvekt av

nøkkeltallene blitt bedre. Andelen har aldri vært større enn nå - nær 59 prosent av nøkkeltallene i Kommune-Norge som endret seg i fjor, ble til det bedre. Andelen er vektet som vekten i Kommunebarometeret, slik at beregningen legger mest vekt på sentrale nøkkeltall. Ikke alle nøkkeltall kan forbedres, og noen nøkkeltall reflekterer en fast skala mellom kommunene (hvor noen får bedre resultat på

bekostning av andre. Men i stor grad er det mulig å forbedre seg innen de indikatorene som er i bruk i Kommunebarometeret.

Grunnskole

20 % vekt i barometeret

5 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

50

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste fire år (10 %)	40,6	41,1	41,4	108	40,6	3,9	4,3	4,4
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste år (5 %)	38,0	43,5	44,1	17	41,2	1,7	5,7	6,0
FRAFALL: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år (10 %)	55	59	90	8	73	1,3	2,2	6,0
NP 5. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (5 %)	56,1	55,7	51,9	25	50,0	6,0	6,0	5,8
NP 8. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (10 %)	51,6	51,5	51,3	44	50,0	4,7	4,9	5,2
NP 9. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (10 %)	50,7	51,9	54,0	64	54,0	3,2	3,6	4,9
SKOLEBIDRAG: Skoleresultater korrigert for sosiale faktorer på ungdomstrinnet, snitt siste to år (10 %)	3,8	3,6	3,6	24	3,4	6,0	5,2	5,2
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1.-7. trinn (5 %)		76	71	216	71		4,0	3,6
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8.-10. trinn (5 %)		100	100	1	60		6,0	6,0
UTDANNING: Andel lærere med godkjent lærerutdanning, 1.-7. trinn (2,5 %)	98		92	254	95	5,3		4,1
UTDANNING: Andel lærere med godkjent lærerutdanning, 8.-10. trinn (2,5 %)					96			
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)	93	95	97	4	90	6,0	6,0	6,0
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)	76	77	83	257	85	2,5	2,2	3,8
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)					5,2			
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)			5,6	14	9,4			6,0
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	5,6	5,3	4,9	3	10,4	6,0	6,0	6,0
LEKSEHJELP: Andel elever 1.-4. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	76	76	74	18	16	5,3	6,0	6,0
LEKSEHJELP: Andel elever 5.-7. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	0	67	70	41	30	1,0	4,8	4,9
LEKSEHJELP: Andel elever 8.-10. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	0	0	0	219	8	1,0	1,0	1,0

Grunnskole

5 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

50

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. Dovre er helt i toppsjiktet i sektoren. Avgangskarakterene på 10. trinn i Dovre har vært ganske bra de siste årene, målt mot resten av Skole-Norge.

Resultatene i fjor var litt bedre enn snittet av prestasjonene de foregående årene.

Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er blant det laveste i landet. Frafallet for kullet som startet i 2011 (talt opp i fjor) var langt lavere enn i foregående kull.

Prestasjonene på nasjonale prøver på ungdomstrinnet ligger ørlite over nivået elevene viser på 10. trinn.

Ny statistikk indikerer at skolene i kommunen bidrar en del mer til elevenes resultater, enn det som er normalen.

En del lærere i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matematikk, mangler fordypning ifølge statistikken. Kan kommunen klare å forbedre denne statistikken i løpet av de neste årene?

På ungdomsskolen oppfyller alle lærere i kjernefagene de nye kravene til fordypning i fagene. Har andre noe å lære av Dovre hva gjelder rekruttering?

Ifølge Elevundersøkelsen sier 82 prosent av elevene på 10. trinn at de trives godt. Det er da et relativt stort mindretall som ikke trives. I snitt sier 85 prosent at de trives godt.

På 5.-7. trinn får 5,6 prosent av elevene spesialundervisning. Få andre kommuner gir spesialundervisning til så få i denne aldersgruppa.

På ungdomsskolen får 4,9 prosent av elevene spesialundervisning. Snittet for landet er 10,4 prosent. Gjør Dovre noe smart som andre kan lære av?

Svært mange på 1.-4. trinn får leksehjelp. Dovre er blant de beste i landet med 74 prosent. Snittet er på 16 prosent.

På 5.-7. trinn er det veldig mange som får leksehjelp, Dovre er blant de beste i Skole-Norge her.

På ungdomsskolen er det ingen som får leksehjelp, ifølge statistikken.

Nasjonale utviklingstrekk:

Avgangskarakterene har økt betydelig i mange kommuner de siste årene. En delforklaring er at valgfag nå er med i beregningsgrunnlaget, og det gir høyere karakterer på 10. trinn. Et kontrollspørsmål i hver kommune er om det er sammenheng mellom prestasjonene på nasjonale prøver på ungdomstrinnet, resultatene på 10. trinn og andelen av elever fra kommunen som fullfører videregående med bestått innen fem år.

I Kommunebarometeret har vi i år tatt med flere nøkkeltall som viser lærernes kompetansenivå, inkludert andelen som tilfredsstiller de nye kravene i norsk, matte og engelsk. I ungdomsskolen mangler 40 prosent av lærerne fordypning. Vi har også inkludert den ferske statistikken over skolenes bidrag til elevenes resultater. Her er forskjellene relativt små, så små endringer fra år til år vil gi ganske store utslag. Andelen elever som faller fra på videregående er oppdatert, og viser at andelen som fullfører og består innen fem år øker marginalt (73 prosent).

Fra og med i år viser vi hvordan spesialundervisningen er i bruk fordelt på småskolen, mellomtrinnet og ungdomsskolen. På alle nivåer har andelen elever med spesialundervisning falt litt det siste året. Det regner vi som positivt i barometeret.

Leksehjelpen spres i større grad enn før utover hele skoleløpet. Men det er bare 6 prosent av elevene på ungdomstrinnet som får leksehjelp, mot 30 prosent på 5. til 7. trinn. Bare 16 prosent på 1.-4. trinn har nå leksehjelp - årskullene som ordningen opprinnelig ble innført for. Etterspørsel finnes det ikke tall for.

Pleie og omsorg

20 % vekt i barometeret

Pleie og omsorg				197 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		50
20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning (10 %)	77	68	73	290	74	3,9	2,3	3,2
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov (10 %)	63	69	80	154	75	2,4	3,0	4,4
DEMENTE: Andel plasser til demente, mot antall over 80 år på sykehjem (10 %)	41	49	55	99	38	3,6	4,1	4,3
KORTTIDSPLASSE: Andel korttidsplasser av alle totalt antall plasser med heldøgns omsorg (5 %)	31	29	29	64	18	4,0	4,2	3,9
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem (5 %)	0,31	0,34	0,38	285	0,55	1,8	1,9	2,0
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem (5 %)	0,25	0,27	0,17	337	0,43	2,2	2,2	1,5
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc (5 %)	100	100	100	1	82	6,0	6,0	6,0
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet, målt mot andel over 80 år som ikke bor på institusjon (5 %)	1				8	1,0		
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år (5 %)	11	11	10	50	4	4,1	4,5	4,3
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie (5 %)	3,1	3,1	3,6	259	4,8	1,7	1,7	2,0
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iverettes innen 15 dager (5 %)	89	97	95	340	96	1,0	4,4	3,8
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb. (5 %)	0	0	0	1	157	6,0	6,0	6,0
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år (2,5 %)	24	24	21	374	39	1,6	1,6	1,3
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år (2,5 %)		0			5		1,0	
BEMANNING: Årsverk av geriatrisk sykepleier per 1.000 innb over 80 år (2,5 %)	1	4	6	254	9	1,2	1,8	2,1
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringning, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon (2,5 %)	13	11	12	283	12	2,0	1,9	1,9
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemminger som får bistand til å delta i arbeid og studier (5 %)	73	68	71	350	77	2,6	1,9	2,3
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemminger som får bistand til å delta i organisasjonsarbeid, kultur eller fritidsaktiviteter (5 %)	64	65	63	187	59	4,2	4,1	4,0
FUNKSJONSHEMMETE: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere (5 %)					9			

Pleie og omsorg

197 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

50

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. I Dovre har 73 prosent av de ansatte fagutdanning. Snittet for landet er 74 prosent. I de beste kommunene er andelen minst 84 prosent. Andelen har økt en god del det siste året.

Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Dovre er det hele 80 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor grad er hjemmebasert. Snittet er 75 prosent.

Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen litt flere plasser avsatt til demente enn i normalkommunen. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Dovre er 55 prosent av plassene ment for demente. Denne dekningsgraden er langt høyere nå enn for ett år siden, det er positivt.

Andelen plasser som er korttidsplasser er midt på treet målt mot resten av landet. De beste kommunene ligger på 45 prosent.

Tiden med lege per beboer på sykehjem var omtrent uendret i fjor.

Målt per beboer er det ikke mye tid i Dovre med fysioterapeut på sykehjem. Kommunen ligger på 0,17 timer, mens de beste er oppe på 0,9 timer.

100 prosent av rommene på sykehjem er regnet som moderne enerom. I Kommune-Norge er andelen på 82 prosent.

Nesten alle vedtak om hjemmetjeneste blir satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Ifølge Helsedirektoratet kom alle utskrivningsklare pasienter fra Dovre tilbake til hjemkommunen samme dag som de ble

utskrevet fra sykehuset. Mange kommuner har god statistikk her.

Målt mot hvor mange gamle som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer lav. Snittet i Kommune-Norge er 39 prosent. En feilkilde er at andre enn kommunen kan tilby trygghetsalarm, og at dette ikke er fanget opp i rapporteringen.

Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det bare 71 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Det er ganske nær normalen. Snittet i Kommune-Norge er på 77 prosent. De beste ligger på 96 prosent.

Kommunene skal gi et tilbud til funksjonshemmete også utenom arbeid og studier. I Dovre er det 63 prosent som har fått oppfylt sitt behov. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Snittet i Kommune-Norge er 59 prosent. De beste ligger på 85 prosent.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren er betydelig omarbeidet i denne utgaven av Kommunebarometeret, med flere nøkkeltall som skal gi et bilde av tilbudet i hele omsorgstrappa. Målet er å bli mindre orientert mot sykehjem og gi et bredere bilde av tjenestene. Ulempen er at en del kommuner vil oppleve kraftig endring i plassering i år, som følge av endret metode. Av de som bor på sykehjem, har tre av fire et omfattende pleiebehov. Andelen har økt ørlite de siste årene, hvilket kan indikere at innsatsen dreies mot hjemmebasert omsorg. Bare det siste året har antallet plasser for demente økt med knapt 6 prosent, men fortsatt har kommunene langt fram til å fylle behovene her – det er anslått at om lag fire av fem gamle på sykehjem har en grad av demens.

Legedekningen på sykehjem har økt uavbrutt

de siste ti årene. Tilbudet per beboer har økt med 77 prosent i denne perioden. Tiden beboere på sykehjem har med fysioterapeut har økt med drøyt 40 prosent fra bunnåret 2009 og fram til i fjor. Fortsatt er imidlertid nesten hver femte plass på sykehjem ikke etter moderne eneromsstandard. Her har det skjedd lite de siste fem årene.

Helsedirektoratet har publisert nye kvalitetsindikatorer, og vi har tatt i bruk flere av disse. Som med alle nye statistikker kan tallene være usikre, og i mange småkommuner holdes statistikken dessverre hemmelig. Kommunene oppgir at de har dagtilbud tilsvarende 8 prosent av hjemmeboende over 80 år. Nesten alle vedtak om hjemmetjenester iverksettes innen 15 dager. Antallet som får levert mat hjem til seg er stabilt, 12 prosent målt mot hvor mange gamle over 80 som bor hjemme.

I fjor var det flere døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter. Vær oppmerksom på at statistikken ikke er ensbetydende med at kommunen betalte for døgnene, poenget er om den utskrivningsklare pasienten måtte ligge på sykehus eller ei.

Barnevern

10 % vekt i barometeret

Barnevern				1 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		70
10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per 1.000 mindreårige (20 %)	9,0	9,7	9,7	14	4,6	6,0	6,0	6,0
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd (20 %)	79	86	100	1	86	4,3	4,8	6,0
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser med behandlingstid under 3 mnd, snitt siste fire år (15 %)	42	51	82	185	81	1,0	1,0	4,4
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan (5 %)	87	88	94	90	84	4,9	4,9	5,4
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (5 %)		85	88	83	81		4,8	5,0
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan (5 %)	63	75	100	1	93	1,5	2,3	6,0
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan, siste fire år (5 %)			79	252	90			2,1
TILTAK I HJEMMET: Andel saker med tiltak i hjemmet (10 %)	71	69	75	42	60	5,0	4,7	5,5
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, per innb. 0-5 år (5 %)	15 954	18 425	23 791	14	9 142	4,4	5,8	6,0
SAKSBEHANDLING: Avsluttede undersøkelser, per årsverk knyttet til saksbehandling og adm. (5 %)	5	3	8	290	10	1,1	1,0	2,5
BRUKERPERSPEKTIV: Brukerundersøkelser siste fire år (5 %)	0	0	0	195	0	1,0	1,0	1,0

Endringer i metoden i Kommunebarometeret slår marginalt positivt ut. Dovre topper tabellen i denne sektoren. Bemanningen av fagpersonell i barnevernet i Dovre er blant den beste i landet; 9,7 stillinger per 1.000 mindreårige. Snittet er på 4,6 stillinger. I 2016 var bemanningen om lag uendret.

Kommunen holder tremånedersfristen i barnevernet – det er veldig bra. Snittet i Kommune-Norge er at 86 prosent av sakene behandles innen den vanlige fristen.

Sett de fire siste årene under ett, er statistikken litt bedre enn i normalkommunen.

Andelen barn med tiltak og utarbeidet plan er høy.

Alle barn som er omplassert, har en omsorgsplan. Det er slik det skal være. I Kommune-Norge er det 93 prosent som har omsorgsplan.

Målt over de siste fire årene er det en del barn som har manglet en omsorgsplan.

De aller fleste tiltakene ved nyttår var i hjemmet, det regnes som positivt i barometeret. I 75 prosent av sakene var tiltaket i hjemmet i kommunen, mens snittet for hele landet var 60 prosent.

Kommunen har oppgitt at den ikke spurt brukerne på minst fire år. Hvis det stemmer, betyr ikke brukernes respons noe?

Nasjonale utviklingstrekk:

Også det siste året har statistikken i barnevernet blitt klart bedre i mange kommuner. Ingen sektor har så stor andel av nøkkeltallene nasjonalt sett blitt bedre. Kommuner som ikke får bedre statistikk, vil derfor falle på tabellen.

2016 ga rekordstatistikk på flere områder: Aldri før har så stor andel saker blitt behandlet innen 3 måneder. 14 prosent av sakene tok mer enn 3 måneder å behandle i fjor, det laveste siden statistikken ble innført. Tre år tidligere var andelen hele 25 prosent.

En større andel barn enn noen gang med tiltak i barnevernet har også en utarbeidet plan (81 prosent). Bemanningen har heller aldri vært bedre målt mot antall mindreårige. På fire år har antallet ansatte med fagutdanning økt med 30 prosent.

Målt mot hvor mange barn som har tiltak fra barnevernet, var 60 prosent av tiltakene ved nyttår i hjemmet. Det er ikke alltid mulig å ha tiltakene i hjemmet, noen ganger må barnet omplasseres. Likevel antar vi at det generelt vil være bra om tiltakene er i hjemmet - det har også vært en uttalt nasjonal ambisjon i mange år.

Barnehage				3 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		55
10 % vekt i barometeret KB: Kommunale barnehager	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
BEMANNING (KB): Oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (20 %)	9 773	9 609	9 323	74	11 363	4,2	4,4	4,7
FAGUTDANNING (KB): Andel styrere og ledere med pedagogisk utdanning (20 %)	100	100	100	1	95	6,0	6,0	6,0
FAGUTDANNING (KB): Andel øvrige ansatte i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning (20 %)	58	53	55	4	36	6,0	6,0	6,0
ETTERSPØRSEL: Andel barn født før 1.9 (uansett bokommune), som hadde søkt om og ikke fått plass ved rapporteringstidspunktet (10 %)		0	0	1	10		6,0	6,0
KJØNN: Andel ansatte som er menn, alle barnehager (10 %)	11	11	8	115	9	5,4	5,3	3,8
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage siste år (10 %) (alle barnehager)	80,0	61,5	100,0	1	76,0	4,0	2,3	6,0
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage, snitt siste fire år (5 %)	93	85	85	76	74	5,8	4,7	4,8
AREAL (KB): Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (5 %)	8,0	8,6	9,0	64	5,9	3,4	3,6	3,9

Dovre er blant de tre beste kommunene i sektoren. Bemanningen i barnehagene i Dovre er litt over middels. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 11363 timer per årsverk. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var bemanningen omtrent uendret i Dovre i fjor.

Alle styrere og ledere har godkjent utdanning, i likhet med i mange andre kommuner.

55 prosent av andre ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Det er meget bra. Landsgjennomsnittet er 36 prosent.

Ifølge statistikken har alle barn med rett på plass, også barnehageplass. Det er bra, og slik situasjonen burde være i de aller fleste kommuner.

Andelen menn som jobber i barnehagene i Dovre er omtrent som snittet.

Alle barn med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er meget bra. Snittet for landet er 76 prosent. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en feilkilde.

Over tid er statistikken ganske god målt mot resultatene ellers i Barnehage-Norge.

Nasjonale utviklingstrekk:

I barnehagene går stadig flere barn med minoritetsbakgrunn i barnehage, men andelen er fortsatt mye lavere enn for barn med norsk bakgrunn. Andelen er nå på 76 prosent for landet totalt (samlet går knapt 91 prosent av alle 1-5-åringene i barnehage). Alle kommuner som har rapportert flere minoritetsspråklige barn i barnehagen enn det er i kommunen, har blitt korrigert til 100 % av Kommunal Rapport.

Det blir fortsatt flere menn som jobber i barnehage, men andelen øker bare helt marginalt år for år. Snittet er nå på nesten 9 prosent. Statistikken skiller ikke på kommunale og private barnehager hva gjelder kjønn.

I Kommune-Norge samlet har 95 prosent av styrere og ledere godkjent barnehagelærerutdanning, andelen har vært ganske stabil de siste årene. Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning ligger på 36 prosent. Andelen har økt marginalt de siste årene.

Bemanningen var omtrent uendret i kommunale barnehager i fjor. I snitt var det 11.363 oppholdstimer per årsverk. De siste fem årene har bemanningen totalt sett blitt 5 prosent bedre.

En del barn står i statistikkene oppført med rett til barnehageplass, uten å ha fått det. Her er det ikke sikkert at tallet reflekterer det reelle barnehageopptaket. En del av barna kan også

være bosatt i andre kommuner, og vil i så fall ikke ha rett til plass i den kommunen det er søkt om plass.

Helse				16 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		20
7,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
LEGEDEKNING: Andel legeårsverk per 10.000 innbyggere (10 %)	14,6	14,8	15,0	116	10,6	3,5	3,3	3,4
HELSESØSTER: Antall årsverk per 10.000 innbyggere under 5 år (10 %)	68	97			71	2,2	3,0	
PSYKISK HELSEARBEID: Antall årsverk med videreutdanning innen psykisk helse, per 10.000 innbyggere (10 %)	9	15	14	25	4	4,1	6,0	5,6
JORDMOR: Antall årsverk per 10.000 fødte (10 %)					61			
INNLEGGELSER: Antall innleggelser på sykehus per 1.000 innbyggere (10 %)	237	260	231	197	245	5,1	2,9	4,0
SKOLEHELSE: Andel barn m fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn (10 %)	100	100	100	1	97	6,0	6,0	6,0
HJEMMEBESØK: Andel hjemmebesøk, nyfødte innen to uker etter hjemkomst (10 %)	100	100	100	1	88	6,0	6,0	6,0
VAKSINE: Andel 2-åringer som er med i vaksinasjonsprogrammet (10 %)	97	96	96	118	95	6,0	5,5	5,3
VAKSINE: Andel 9-åringer som er vaksinert mot meslinger (10 %)					95			
MEDISINBRUK: Total medisinbruk, per 10.000 innbyggere (5 %)	654	655	657	159	671	3,0	3,0	3,0
FOREBYGGING: Netto driftsutgifter forebygging, kr per innb - snitt fire år (5 %)	1 154	909	617	22	184	6,0	6,0	6,0

Dovre er helt i toppsjiktet i sektoren.

Legedekningen i Dovre er omtrent som i mediankommunen. Kommunestørrelse har stor betydning på dette punktet; småkommuner har bedre legedekning målt per innbygger enn store kommuner.

Vi har ikke oppdaterte tall for antall helsesøstre i kommunen. Hvis kommunen står oppført med null i statistikken, er den sannsynligvis feil og vi har ignorert tallet.

Ganske mange ansatte i Dovre har videreutdanning innen psykisk helse, målt mot antall innbyggere.

Vi har ikke data for om kommunen har jordmor. I de tilfellene kommunen står uten jordmor, har vi sett bort fra tallet da kommunen i slike tilfeller sannsynligvis leier inn tjenesten fra andre, noe som ikke fanges opp i statistikken.

Alle elever hadde helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn.

Alle nyfødte hadde ifølge statistikken hjemmebesøk innen to uker etter fødselen i fjor. Landsgjennomsnittet er på 88 prosent.

Nasjonale utviklingstrekk:

Legedekningen fortsetter å øke, slik den har gjort de siste ti årene. Snittet er 10,6 leger per 10.000 innbyggere, men småkommunene har langt høyere legedekning enn dette.

Hvis kommunen ikke står oppført med jordmor eller helsesøster, har vi gitt kommunen blank verdi ettersom mange kommuner har forklart at tjenesten leies inn fra andre. I tallene fra Statistisk sentralbyrå er det jordmor og helsesøster registrert ansatt i kommunen som er talt opp.

Dekningen av helsesøster har blitt bedre de siste årene, blant annet på grunn av regjeringens forventninger til hvordan kommunene bruker rammetilskuddet. Fra 2013 til i fjor økte deknningen med over 20 prosent, målt mot antallet småbarn i Norge.

88 prosent av alle nyfødte i Kommune-Norge hadde i fjor hjemmebesøk innen to uker. Statistikken har blitt vesentlig bedre på få år. En del kommuner overrapporterer, de er satt til 100 prosent i barometeret. 97 prosent av alle barn i Norge har nå en helseundersøkelse senest på 1. skoletrinn. En del overrapporterer også her, og er satt til 100 prosent av oss.

Noen nøkkeltall er byttet ut i sektoren, fordi de i

liten grad gikk direkte på kommunens egen innsats og egne resultater. Vi har derimot tatt inn statistikk for vaksinerings av 2- og 9-åringer. 95 prosent av barna er med i vaksinasjonsprogrammet i begge årsklasser. I en del kommuner er det til dels et betydelig mindretall som ikke blir vaksinert.

Sosial				12 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre			65
7,5 % vekt i barometeret				Kommunens nøkkeltall			Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	Plass KB 2017	Landet KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017	
STØNADSTID: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år (15 %)	2,9	2,7	2,5	36	3,9	4,7	5,0	5,4	
STØNADSTID: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år (10 %)	3,7	3,3	2,9	51	4,2	4,0	4,6	5,4	
STØNADSTID: Andel som går over 6 måneder på stønad (10 %)	23	16	16	43	36	4,4	5,3	5,5	
ØKONOMI: Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde (10 %)	20	27	14	1	49	6,0	5,8	6,0	
AKTIVITET: Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp (10 %)				20					
ØKONOMISK RÅDGIVNING: Brukere som får gjeldsråd, som andel av langtidsmottakere (5 %)	133	62	145	78	65	3,1	1,9	3,4	
BOLIG: Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget (10 %)	55	88	100	1	70	2,5	5,1	6,0	
INDIVIDUELL PLAN: Brukere som har individuell plan, som andel av langtidsmottakere (5 %)				9					
AKTIVITET: Andel av sosialhjelpsmottakere som ikke søker jobb (10 %)	51	51	59	367	37	3,5	2,9	1,8	
AKTIVITET: Netto driftsutgifter til kvalifiseringsprogrammet per bruker (10 %)				138					
KRISESENTER: Totale kostnader til krisesenter, per innbygger (5 %)	72	63	64	252	65	3,0	2,3	2,3	

Dovre er helt i toppsjiktet i sektoren. Unge mottakere i Dovre går relativt kort tid på sosialhjelp. Det regner vi som bra; det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Stønadstiden for de unge var omtrent uendret i fjor.

For de over 25 år er stønadstiden kort. Voksne går omtrent like lenge på stønad nå som for ett år siden.

16 prosent av dem som går på sosialstønad mottar den i minst 6 måneder. Andelen er lav målt mot normalkommunen, mens landsgjennomsnittet er på 36 prosent.

Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er veldig lav. Det regner vi som positivt.

Vi vet ikke hvor mange som har gått på kvalifiseringsprogrammet, målt mot dem som går lenge på stønad.

Hele 59 prosent av dem som mottar sosialhjelp, er ikke registrert som arbeidssøkere. Knappt noen andre kommuner

har så dårlig statistikk. Hvorfor er det slik, og hvordan kan statistikken forbedres?

Nasjonale utviklingstrekk:

Barometeret legger vekt på kort stønadstid. Sosialhjelp være et kortvarig tilbud på vei over til andre faser. Noen forhold kan kommunen ikke påvirke direkte. Om arbeidsløsheten plutselig blir høy, kan andelen som går lenge på sosialhjelp øke.

36 prosent nasjonalt får sosialhjelpen i mer enn 6 måneder. Andelen har vært stabil de siste 10 årene. SSB oppgir dessverre ikke nasjonale snitt for stønadslengde. Nasjonalt har 49 prosent av de som får sosialhjelp, den som hovedinntekt. Andelen har økt jevnt de fem siste årene.

Kvalifiseringsprogrammet skal hjelpe folk videre til jobb. Det kan bare gis en gang per bruker. De siste fire årene har antallet som har fått kvalifiseringsstønad tilsvart om lag 20 prosent av de som går lenge på stønad, som jo er en hovedmålgruppe for programmet.

Vi har fra i år inkludert et nøkkeltall som viser hvor stor andel av de som får sosialhjelp, som ikke søker jobb. Dette er et usikkert regnestykke. Vi har sett bort fra antallet som har trygd som hovedinntekt. Tallet må behandles med varsomhet, men hensikten er å prøve å gi et bilde av om gruppa kan regnes som "passiv" eller "aktiv".

Kultur				160 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre 20		
2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
IDRETT: Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger (15 %)	809	785	572	205	706	3,4	3,5	2,8
BARN OG UNGE: Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge (15 %)	1 519	1 225	959	170	1 272	3,6	3,1	2,8
BIBLIOTEK: Netto utgifter til bibliotek, per innbygger (5 %)	695	729	723	24	276	5,6	5,3	5,8
BIBLIOTEK: Netto utgifter til bibliotek, per besøk (5 %)	158	126	163	315	60	4,3	4,6	4,0
BIBLIOTEK: Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (5 %)	4,9	5,3	4,7	76	3,0	3,1	3,4	3,7
BIBLIOTEK: Andel av voksne som er aktive lånere på biblioteket (fra Norsk kulturindeks, Telemarksforskning) (5 %)	27	26	29	13	16	6,0	5,9	6,0
BIBLIOTEK: Besøk i folkebibliotek per innbygger (2,5 %)	4,4	5,8	4,4	135	4,6	3,1	4,0	3,1
KINO: Kinobesøk per innbygger (2,5 %)	0,6	0,9	0,8	179	2,5	1,7	2,0	1,8
SYSSELSATTE: Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforskning) (10 %)	4	5	3	260	9	2,3	2,4	2,0
MUSIKKSKOLE: Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole (15 %)	22	16	13	325	16	2,5	2,0	1,7
MUSIKKSKOLE: Antall timer per elev (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforskning) (5 %)	14	13	18	66	12	3,5	2,6	4,1
FRITIDSSENTER: Antall besøk i året, per innb. under 20 år (5 %)	0,9							
FRIVILLIGE: Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige (10 %)	7	5	5	201	7	3,1	2,0	2,2

Kommunen har høye utgifter til biblioteket per besøk, 163 kroner. Snittet i Kommune-Norge er 60 kroner per besøk. Biblioteket framstår som lite brukt målt mot hvor mye penger det har til rådighet.

Utlånet fra biblioteket er omtrent middels, viser oppdaterte tall for 2016. I fjor gikk utlånet litt ned, målt per innbygger.

Av de voksne i kommunen er det 29 prosent som er registrert som aktive lånere på biblioteket. Det er bra målt mot resten av Bibliotek-Norge.

Besøket i biblioteket er på et normalt nivå, målt per innbygger. Besøket per innbygger gikk faktisk betydelig ned i fjor, gitt at tallene er riktige. Hvorfor ble det slik?

Telemarksforskning setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, privat eller offentlig. I Dovre er sysselsettingen ganske lav målt mot folketallet.

Andelen av barn fra kommunen som faktisk går på musikk- og kulturskole er ganske lav målt mot de fleste andre kommuner.

Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning viser over hvor mange timer hver enkelt elev i kulturskolen får. tallene er beheftet med usikkerhet. I Dovre får elevene litt flere timer undervisning enn i normalkommunen.

Nasjonale utviklingstrekk:

Det er viktig å huske at kommunene ikke blir kompensert i rammetilskuddet for lønns- og prisvekst innen kultur (og flere andre sektorer). I en del kommuner vil dermed pengebruket til kultur naturlig falle over tid.

Utgiftene til idrett øker fortsatt, selv når vi justerer for lønns- og prisvekst. Det er særlig driften av idrettsanlegg som kommunene prioriterer betydelig høyere enn før.

Netto utgifter til aktiviteter for barn og unge er i Kommune-Norge samlet på litt under 1.300 kroner per innbygger. Målt i faste 2016-kroner er det omtrent som året før, men utgiftene faller klart over tid. Besøket i biblioteket økte litt per innbygger i fjor, viser nye tall. Dermed brytes en ganske langvarig trend, og besøket er

nå tilbake på 2009-nivå. Vi har inkludert tall fra Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning, som viser hvor stor andel av den voksne befolkningen som faktisk er aktive lånere på biblioteket. Snittet for hele landet er 16 prosent. I de beste kommunene er tre av ti voksne aktive lånere.

Utlånet av fysiske medier er imidlertid i fritt fall. Fra 2011 har utlånet falt med hele 40 prosent år innbygger. Først i fjor har det kommet nasjonale tall for utlån av e-bøker, som foreløpig er helt marginalt. Dette kan bli et nøkkeltall i Kommunebarometeret etter hvert.

Økonomi

344 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

50

10 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
DRIFTSRESULTAT: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	-3,0	2,1	1,5	333	3,7	1,9	2,6	2,2
DRIFTSRESULTAT: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	-1,8	-1,3	-0,1	378	2,1	1,8	1,5	1,6
DRIFTSRESULTAT: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter (5 %)	-4,3	-1,9	-0,6	391	3,6	1,0	1,5	1,7
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	3,1	4,2	5,5	303	10,0	2,3	2,3	2,2
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år (5 %)	-1,9	1,1	1,3	279	2,1	2,0	3,6	3,0
GJELD: Netto renteesponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	19	13	28	154	37	4,1	4,3	3,9
GJELD: Endring i renteesponert gjeld siste år (5 %)	5,2	-5,1	14,9	356	5,3	3,6	4,4	2,3
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag (5 %)	-2,0	-1,6	-1,3	42	0,5	5,3	4,8	4,9
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter (10 %)	9	12	14	257	14	4,8	4,0	3,7
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år (5 %)	60	66	76	368	61	2,9	2,5	1,6
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	7,0	5,7	5,7	283	6,1	3,4	3,3	3,3

Korrigert netto driftsresultat var helt greit i fjor, men mange kommuner leverte bedre marginer. Teknisk beregningsutvalg anbefaler en pluss på 1,75 %. Resultatet var ørlite svakere enn for ett år siden.

Målt over de siste fire årene har driften akkurat gått i null. Over tid bør marginen bli bedre enn dette.

Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond, men det bør definitivt bli vesentlig større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være?

Netto renteesponert gjeld er en del lavere enn landsgjennomsnittet (37 prosent).

Det siste året har gjeldsgraden økt voldsomt. Er det en planlagt gjeldsvekst, eller har det bare blitt slik?

Dovre har ingen problemer hva gjelder å betjene gjelda. Netto finans, før avdrag, utgjør faktisk en betydelig inntekt, på 1,3 prosent av brutto inntekter. Det indikerer at kommunens handlingsrom er større enn korrigert inntektsnivå skulle tilsi. Snittet er en utgift på 0,5 prosent av inntektene.

Investeringsnivået har vært omtrent middels i Dovre de fire siste årene.

Oppsamlet premieavvik er omtrent like stort som disposisjonsfondet. Satt på spissen er altså fondene brukt opp – de må gå med til å dekke framtidig premieavvik, med mindre

kommunen klarer å drive med stor nok driftsmargin til å dekke utgiftsføringen av det som faktisk er gamle pensjonsregninger.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kommunal Rapport bruker "korrigert netto driftsresultat" for å vurdere driftsøkonomien. Korrigeringen er knyttet til premieavvik på pensjon og netto avsetninger til bundne fond. Begge påvirker netto driftsresultat. Korrigeringen har i år liten betydning i de fleste kommuner, men i hovedsak er korrigert netto driftsresultat litt dårligere enn netto driftsresultat.

I 2016 var korrigert netto driftsresultat for hele Kommune-Norge 3,7 prosent av brutto driftsinntekter. To år på rad har marginene vært langt over det Teknisk beregningsutvalg anbefaler for å ha en sunn økonomi (1,75 %). De åtte foregående årene var resultatet dårlig.

Bedre driftsresultat nasjonalt betyr også at lista er hevet for å få gode karakterer. Siden Kommunebarometeret er en rangering, kan bedre tall enn for ett år siden i noen tilfeller likevel føre til en dårligere plassering. Derfor er det viktig å være oppmerksom på kommunens egen utvikling, og ikke bare se på tabellplasseringen.

Disposisjonsfondet er penger politikerne kan bruke til akkurat hva de selv lyster, med mindre kommunen går på et driftsunderskudd som må dekkes inn. Denne bufferen er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i

regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Fondene øker i kommunene samlet og er nå på nesten 10 prosent av brutto driftsinntekter, det høyeste som er målt. Disposisjonsfondet må vurderes opp mot premieavviket i balansen, som i nesten alle kommuner må føres som en driftsutgift i årene framover. I fjor falt oppsamlet premieavvik litt og utgjør i snitt for Kommune-Norge drøyt 6 prosent av brutto driftsinntekter.

Netto renteesponert gjeld har erstattet nå den gamle indikatoren netto lånegjeld. Her regnes inn penger kommunen selv har utestående hos andre, gjeld som finansieres av selvkostområdene og penger og andre omløpsmidler kommunen selv har plassert. Gjennomsnittet er på 37 prosent av brutto driftsinntekter. Nasjonalt økte gjeldsgraden klart i fjor, og passerte det tidligere toppåret 2014. Vi måler gjeld mot inntekter, ettersom det gir et bedre bilde på kommunens sårbarhet enn gjeld per innbygger.

Annonse

90 ÅR **KBN** Kommunalbanken Norge

KBN Finans

Et kraftig verktøy for styring av kommunens samlede gjeldsportefølje

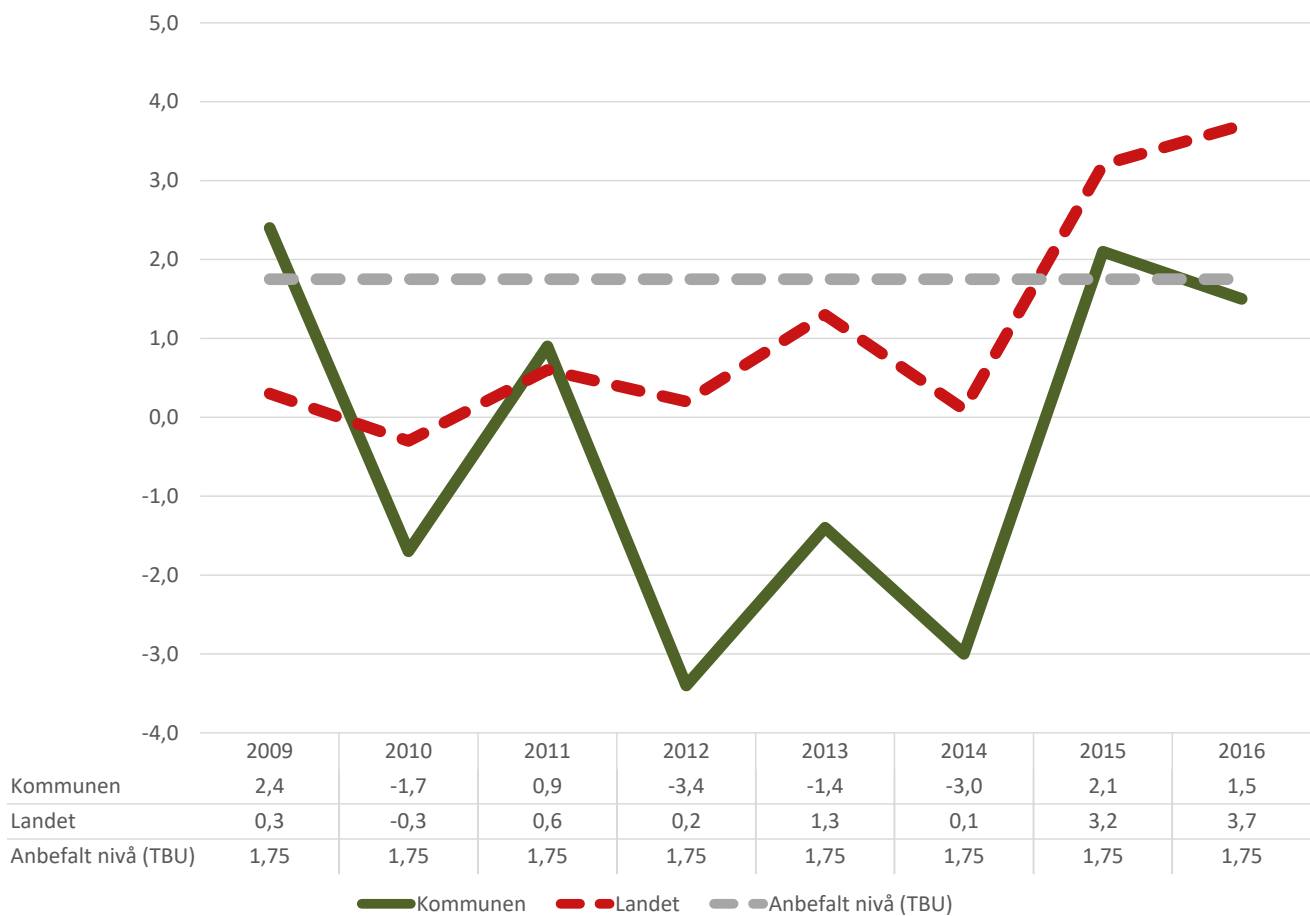

KBN Finans gir kommunen:

- god oversikt over kommunens finansielle stilling
- faste standard rapporteringsmuligheter – men også mulighet for skreddersøm!
- mulighet til å simulere ulike markeds- og rentescenarier, og hvordan dette påvirker bruk av ulike finansieringskilder og rentesikringsalternativer
- mulighet til å vurdere egne posisjoner og kommunens finansielle risiki
- lett tilgang til dokumentasjon tilhørende gjeldsporteføljen

Ta KBN Finans i bruk idag på www.kommunalbanken.no

Korrigert netto driftsresultat (regnskapsår)

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i kommunesektoren. Det er både KS og staten enige om. Netto driftsresultat forteller imidlertid ikke alltid hvordan den reelle, langsiktige driftsmarginen er, fordi det er enkeltinntekter og utgifter som forstyrrer bildet.

Grafen viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat for kommunen som konsern. Anbefalt nivå er Teknisk beregningsutvalgs

generelle anbefaling for kommunesektoren (1,75 %).

I realiteten har netto driftsresultat vært høyere enn den virkelige driftsmarginen skulle tilsi de siste årene. Kommunal Rapport korrigerer derfor netto driftsresultat for to faktorer: netto premieavvik (f170/f171) og netto avsetninger til bundne fond. Tidligere justerte vi også for momskompensasjon for investeringer, som til og med 2013 også havnet i driftsregnskapet.

I mange kommuner spiller korreksjonen liten rolle, men generelt vil korrigert netto resultat være lavere enn det som er oppgitt som netto driftsresultat.

Kostnadsnivå				300 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre			15
5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter			
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017	
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (30 %)	17 207	18 017	18 118	402	12 640	2,1	1,0	1,1	
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (35 %)	15 281	14 903	15 216	57	16 385	5,7	5,5	5,4	
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (15 %)	9 960	8 395	8 711	183	8 116	3,8	4,7	4,5	
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	2 575	2 483	2 428	269	1 919	3,6	3,6	4,1	
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	3 057	2 713	2 619	258	2 404	3,3	3,7	3,7	
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	5 122	4 424	4 157	402	2 511	1,0	1,0	1,3	
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	3 326	3 110	3 537	58	3 675	5,8	5,8	5,6	

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Dovre er høye. Kostnadene var omtrent uendret i fjor, justert for lønns- og prisveksten. Det er forskjell på landsgjennomsnitt og normalen (kostnaden midt mellom de dyreste og billigste). I Dovre ligger kostnaden 5486 kroner per innbygger over landsgjennomsnittet. Det er altså etter at vi har korrigert for ulikheter kommunene imellom. Målt mot kommunegruppa ligger Dovre 31 prosent høyere enn gjennomsnittet.

Innen pleie og omsorg ligger kostnadene ganske lavt målt mot resten av landet. Justert for lønns- og prisveksten var kostnadene i pleie og omsorg omtrent uendret i fjor, ifølge statistikkene. Målt per innbygger er den korrigerte kostnaden litt lavere enn landsgjennomsnittet. Målt mot kommunegruppa ligger Dovre omtrent på gjennomsnittet i kostnad.

Barnehagekostnadene er litt under det som er normalnivået. Korrigert kostnad til barnehage per innbygger er 600 kroner over snittet. Målt mot kommunegruppa ligger Dovre omtrent på snittet i kostnad.

Kostnadene innen barnevernet ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene. Ser vi på endringen det siste året, justert for lønns- og prisvekst, har kostnadene i barnevernet vært omtrent uendret det siste året. Barnevernet koster 515 kroner mer enn landsgjennomsnittet, målt per innbygger. Dovre driver omtrent som

snittet i kommunegruppa.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2017. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning osv - gitt at inntektssystemet perfekt korrigerer for forskjellene.

Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns- og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2016-kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere fra år til år.

Målet for en kommune er ikke å drive billigst mulig, men å ha riktig kostnad ut fra hvordan tilbudet er prioritert og befolkningen sammensatt. En høyt prioritert tjeneste bør ha en høyere kostnad enn en som er lavt prioritert, målt mot resten av landet.

I Skole-Norge gikk kostnaden marginalt ned i fjor. Dette er en trend vi har sett de siste seks årene. Kostnaden per 2016 (som ligger til grunn for 2017-barometeret) er over 8 prosent lavere per innbygger, enn i 2010.

Pleie og omsorg er den største sektoren. Vi har nå fjernet de seks kommunene som er med i forsøket med statlig finansiert eldreomsorg. Etter et ganske kraftig fall i kostnadene i 2015

nasjonalt sett, har de økt marginalt i fjor, målt per innbygger. Sett over tid er kostnadene i pleie og omsorg veldig stabile, målt i faste 2016-priser.

Netto utgifter til barnehage er omtrent på samme nivå som i 2015, justert for lønns- og prisvekst. Utgiftene per innbygger ligger en del lavere enn i toppåret 2014 (som er gjengitt i 2015-barometeret). Kostnadene i barnevernet fortsetter å vokse mer enn folkeveksten og endringene i demografien skulle tilsi. Utgiftene per innbygger har økt med nesten 15 prosent utover lønns- og prisvekst fra 2010 til 2015, en høy vekst.

Kommune-Norge bruker omtrent det samme som for ett år siden til administrasjon, målt per innbygger. Sett over tid har kostnaden gått betydelig ned - 15 prosent over fem år. De billigste har en administrasjon som koster bare 3.000 kroner per innbygger i året.

Har kommunen potensial for å kutte kostnadene?

Tabellen under viser hva som er kommunens korrigerte kostnad per innbygger, målt mot gjennomsnittet i landet, i eget fylke, egen kommunegruppe, den 100. rimeligste kommunen i landet, de 10 % rimeligste i henholdsvis fylket og kommunegruppa. Husk at vi har justert kommunens netto utgifter for utgiftsbehovet, slik det framkommer i

kostnadsnøklerne i inntektssystemet. Forskjeller knyttet til ulik befolkning og geografi er altså tatt hensyn til. Tallene bør derfor i stor grad være sammenliknbare mellom ulike kommuner, men selvsagt spesielt mellom kommuner som likner på hverandre. NB: De 10 største kommunene har vi samlet i gruppe 14, ellers følger gruppeinndelingen SSB.

Netto utgifter er korrigert for kostnadsnøklerne i statsbudsjettet for 2017, for å være mest mulig oppdaterte.

	Komm.	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	18 118	12 632	13 607	13 807	12 321	12 541	12 363
Pleie og omsorg	15 216	16 564	16 053	15 866	15 091	14 072	13 020
Barnehage	8 711	8 112	8 022	8 380	7 731	7 279	7 226
Barnevern	2 428	1 913	2 188	2 417	1 602	1 384	1 418
Sosialtjeneste	2 619	2 400	2 220	2 183	1 754	1 530	869
Kommunehelse	4 157	2 507	2 683	2 724	2 223	2 265	1 964
Administrasjon	3 537	3 685	3 808	4 442	3 606	3 118	3 465

Tallene er oppgitt i kroner per innbygger

Tabellen under viser hvor stor prosentvis forskjell det er fra kommunens eget kostnadsnivå og opp eller ned til de ulike målestokkene. Minus: Kommunen er billigere enn målestokken.

	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	43	33	31	47	44	47
Pleie og omsorg	-8	-5	-4	1	8	17
Barnehage	7	9	4	13	20	21
Barnevern	27	11	0	52	75	71
Sosialtjeneste	9	18	20	49	71	202
Kommunehelse	66	55	53	87	84	112
Administrasjon	-4	-7	-20	-2	13	2

Teoretisk skal forskjellene mellom kommunene være utjevnet ved at vi korrigerer for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet.

Miljø og ressurser

2,5 % vekt i barometeret

369 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

40

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
RESSURSER: Energikostnader per kvadratmeter bygg (15 %)	159	144	134	314	108	2,0	2,2	3,1
RESSURSER: Samlet antall kvadratmeter per innbygger (formålsbygg) (15 %)	7,7	7,8	8,1	305	4,7	3,6	3,5	3,3
RESSURSER: Sjøppel per innbygger (kilo) (15 %)	510	517	531	329	433	3,2	3,2	2,9
RESSURSER: Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3) (15 %)	83	83	82	223	67	4,4	4,8	4,3
REKREASJON: Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innb. (10 %)	79	89	75	261	184	1,8	1,9	1,7
LANDBRUK: Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar (10 %)	0,4	0,2	0,2	94	1,1	5,6	5,8	5,8
KLIMA: Plan med fokus på klima (5 %)			0	92	0			1,0
MILJØ: Biler per 1.000 innbyggere (5 %)	546	558	568	291	506	2,6	2,5	2,4
SAMFERDSEL: Netto driftsutgifter til kommunale veier, per meter vei (5 %)	38	38	39	413	119	1,0	1,0	1,0
VEDLIKEHOLD: Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter bygg (5 %)	33	34	45	302	106	1,2	1,3	1,5

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. Energikostnadene for bygg i Dovre er middels målt mot andre kommuner. Snittet er 108 kr per kvadratmeter.

Kommunen er midt på treet hva gjelder arealeffektivitet, altså kvadratmeter bygg målt mot innbyggertallet. Legg merke til at gjennomsnittet er betydelig påvirket av de største kommunene. En plassering midt på tabellen betyr ikke byggstørrelse som landsgjennomsnittet.

Innbyggerne produserer litt mer søppel enn normalen i Kommune-Norge.

Andelen av dyrket og dyrka jord som er omdisponert de siste årene, kan indikere presset på arealer i kommunen. I Dovre er svært lite jordbruksareal omdisponert de siste årene, ifølge statistikken.

Det er få nøkkeltall knyttet til samferdsel, men kommunen bruker tilsynelatende lite på å vedlikeholde kommunale veier. Få andre har så lave netto utgifter, målt per meter.

Kommunen bruker ganske lite penger på vedlikehold. Høy pengebruk er positivt; det skal i utgangspunktet forlenge byggets levetid.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren er en samlepott av ulike indikatorer som på forskjellig vis handler om ulik forvaltning av ressurser og miljø. Størrelse på egne bygg, kostnadene ved å varme dem opp og ved å vedlikeholde dem er sentrale nøkkeltall. Det er over tid mye mer miljøvennlig og økonomisk fornuftig å bygge relativt lite og vedlikeholde godt.

Korrigert for lønns- og prisvekst økte energikostnadene drøyt 4 prosent i fjor. De er likevel vesentlig lavere per kvadratmeter enn for fire-fem år siden. Snittet er nå på 108 kroner per kvadratmeter.

De sentrale byggene (rådhus, skoler, sykehjem osv.) er regnet med. I snitt er arealet nasjonalt på 4,7 kvadratmeter per innbygger. Dette er typisk en indikator hvor store kommuner kommer bedre ut enn små.

Kostnadene til vedlikehold økte litt i fjor, til 106 kroner per kvadratmeter i snitt. Korrigert for lønns- og prisvekst har vedlikeholdsutgiftene ligget ganske stabilt de siste seks årene.

Det er veldig store forskjeller mellom kommunene hva gjelder både hvor mye søppel innbyggerne produserer fra husholdningene, og hvor mye vann som brukes privat. I utgangspunktet må det være positivt for ressursforvaltningen om søppelmengden blir mindre og vannforbruket er begrenset.

Et nytt nøkkeltall er andelen av dyrbar jord som blir omdisponert. En høy andel er negativ, ettersom det reduserer tilgjengelig areal for jordbruk. Ifølge statistikken omdisponeres det mindre areal nå enn for få år siden. Statistikkens kvalitet er vi usikre på.

Informasjonen om kommunenes klimainnsats er svært mangelfull. Det finnes bare én kommunestatistikk knyttet til klima, etter det vi har klart å oppdrive, og den er med i mangel av noe bedre.

Vi bruker antall biler per 1.000 innbyggere som en indikator på miljøvennligheten i befolkningen - selv om geografi åpenbart spiller en rolle. Kommunen spiller ingen sentral rolle på dette punktet. Likevel kan tettstedutvikling åpenbart ha en effekt på folks bilbehov - særlig i større byer.

For å få inn informasjon om det kommunale veinettet har vi fra i år også tatt i bruk nøkkeltallet vedlikehold av kommunale veier. I utgangspunktet antar vi at etterslepet øker, noe som er godt dokumentert tidligere. Høy pengebruk her vil derfor gi god uttelling i barometeret. I snitt bruker kommunene 119 kroner på drift og vedlikehold per meter vei.

Saksbehandling

 Andel nøkkeltall
som har blitt bedre **10**

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
FRISTBRUDD: Andel byggesaker med overskredet frist (20 %)	0	20			7	6,0	3,2	
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 3 ukers frist (15 %)	4	3			17	6,0	6,0	
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 12 ukers frist (15 %)	52	33			38	3,0	4,1	
EIERSEKSJONERING: Saksbehandlingstid (10 %)		0			6117		6,0	
REGULERINGSPLANER: Saksbehandlingstid (10 %)	131	129	96	96	150	5,3	5,2	5,1
OPPMÅLINGSFORRETNING: Saksbehandlingstid (10 %)	20	21			17205	5,5	5,4	
TILSYN: Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn (10 %)	9	9			11	3,0	2,7	
GEBYR: Saksbehandlingsgebyr for enebolig (10 %)	7 935	8 200			12 645	4,8	4,9	

Endringer i metoden i Kommunebarometeret slår marginalt positivt ut. Vi har ikke statistikk som forteller om kommunen tilsynelatende har brutt saksbehandlingsfristene.

Hva som er saksbehandlingstida for byggesaker med 3 ukers frist, er ukjent.

Vi vet ikke hvor lang tid kommunen bruker på å behandle byggesaker med 12 ukers frist.

Om det er ført tilsyn med byggesaker, er ikke oppgitt i Kostra-tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Vi har ikke informasjon om kommunens saksbehandlingsgebyr for enebolig.

Nasjonale utviklingstrekk:

Fortsatt er det veldig få gode indikatorer for saksbehandling. Det er synd at ikke Kommune-Norge måler dette på mer oversiktlig og tilgjengelig vis. I tillegg er det mange kommuner som ikke leverer data på dette området, noe som selvsagt øker usikkerheten.

Av byggesakene Kommune-Norge behandlet i fjor, brøt kommunene fristene i 7 prosent av sakene, ifølge tallene. Andelen er på nivå med tidligere år. Fristbruddene er ikke delt opp i de ulike sakstypene.

Byggesaker med 3 ukers frist har omtrent samme saksbehandlingstid som tidligere år. Kommunene bruker i snitt nesten hele tiden de har til rådighet.

Saksbehandlingstiden for reguleringssaker har gått vesentlig ned det siste året, ifølge oppdaterte tall fra SSB. For første gang er behandlingstiden under 6 måneder. De raskeste kommunene er nede i 1,5 måneders behandlingstid.

Et nytt nøkkeltall vi tar i bruk er antall faktiske tilsyn målt mot antall byggesaker. Her er det svært store variasjoner mellom kommunene, og mange som ikke rapporterer. Et mål med å introdusere nøkkeltallet er å få større oppmerksomhet om det, slik at også kvaliteten på rapporteringen blir bedre - slik vi har sett på andre områder.

Vi har fra i år også tatt med saksbehandlingsgebyr for enebolig. Dette er en kostnad som varierer fra under 4.000 kroner hos de rimeligste kommunene, til over 25.000 kroner i de dyreste kommunene.

Vann, avløp og renovasjon

319 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

75

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
GEBYR: Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (10 %)	15 702	16 098	15 120	404	10 429	1,0	1,0	1,0
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet E-coli (7,5 %)	55	58	59	277	84	2,8	3,1	3,3
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet IE (7,5 %)	55	56	59	284	84	2,9	2,9	3,3
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet farge (2,5 %)	55	58	59	279	83	3,1	3,3	3,3
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet pH (2,5 %)	55	58	59	263	82	3,7	3,4	3,5
LEVERANSE: Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innb. (5 %)	0,0	0,0	0,0	122	0,6	6,0	6,0	6,0
VANNLEKKASJE: Andel av vannet som lekker bort (5 %)	27	26	27	207	31	3,5	3,5	3,6
FORNYING: Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (5 %)	0,3	0,1	0,1	262	0,7	1,8	1,3	1,3
FORNYING: Andel fornyet spillvannsnett siste tre år, avløp (5 %)	0,6	0,4	0,3	179	0,6	2,9	2,2	1,7
RENSEKRAV: Andel tilknyttet anlegg som overholder alle renskrav (20 %)	98	34	92	109	55	5,9	2,6	5,6
ANLEGG: Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannsnett (5 %)	7,4	7,4	4,9	172	5,3	4,3	4,5	5,2
OVERSVØMMELSER: Antall oversvømte kjellere hvor kommunen har erkjent ansvar, per 10.000 innbyggere (5 %)	0,0	0,0	3,7	308	1	6,0	6,0	1,2
RENOVASJON: Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biologisk behandling (20 %)	26	23	30	316	38	1,9	1,5	2,7

Gebyrene for vann, avløp, renovasjon og feiing i Dovre er blant de høyeste i landet. Hvorfor er det slik – får innbyggerne målbar kvalitet tilbake? I barometeret teller lave gebyrer som positivt. Men det er viktig å se hele bildet. Gebyrene må stå i stil med kvaliteten.

Ifølge statistikken lekker det omtrent like mye fra ledningsnettet i Dovre som i normalkommunen.

Fornyingen av vannledningsnettet har de tre siste årene vært liten.

Utsifting av spillvannsnettet har ikke vært særlig prioritert de tre siste årene, ifølge statistikken. Få kommuner har et lavere tempo.

Andelen av avfallet som går til materialgjenvinning og biologisk behandling ligger litt under normalen.

Nasjonale utviklingstrekk:

Nøkkeltallene i sektoren er fornyet etter

konkrete forslag fra Norsk Vann. Blant annet fanger vi nå opp vannkvalitet på en annen måte enn før, og har skiftet ut noen av nøkkeltallene knyttet til avløp.

Gebyrene skal i utgangspunktet være så lave som praktisk mulig. Samtidig er det viktig å se helheten. Det sentrale er om det er sammenheng mellom gebyrene og den anslåtte kvaliteten. Vann, avløp, renovasjon og feiing er inkludert. Summene er justert for den generelle lønns- og prisveksten i kommunesektoren, og vises dermed i faste 2016-kroner.

Vi har fire nøkkeltall for vannkvalitet, hvor kvaliteten målt med hensyn til ecoli og intestinale enterokokker har klart størst betydning. Om det er brudd på vannleveransen er en ny indikator. Her er det lite som skiller de fleste kommunene, men enkelte kommer ganske dårlig ut.

Lekkasje fra vannledningsnettet er et problem i mange kommuner, hvor en stor del av vannet rett og slett forsvinner. Det er dårlig utnyttelse av ressursene, og her er det ingen

bedring å spore over tid.

Utsiftingen av ledningsnettet går også i et fortsatt veldig lavt tempo, ifølge statistikkene.

Et nytt nøkkeltall er antallet stopp i kloakken, målt per 100 kilometer ledningsnett. Her er tallene relativt små, men det er likevel ganske store forskjeller mellom kommunene som rapporterer.

Et nytt nøkkeltall er antallet stopp i kloakken, målt per 100 kilometer ledningsnett. Her er tallene relativt små, men det er likevel ganske store forskjeller mellom kommunene som rapporterer.

ANALYSE

Høyere kvalitet tross skandaler

Kommune-Norge utviklet seg klart i positiv retning i fjor. Særlig innen barnevernet blir nøkkeltallene I STOR GRAD bedre.

Det har ikke vært noe godt siste år for barnevernet i kommunene. Den nyeste skandalen er fra barnevernet i Land. Men data i Kommunebarometeret indikerer at kvaliteten tross alt sannsynligvis øker i tjenesten samlet sett: 14 prosent av sakene tok mer enn 3 måneder å behandle i fjor, det laveste siden statistikken ble innført. Tre år tidligere var andelen hele 25 prosent. Bemanningen ble betydelig større i fjor, og har aldri vært høyere. På fire år har antallet ansatte med fagutdanning økt med 30 prosent. Flere barn i barnevernet har en tiltaks- eller omsorgsplan enn noen gang.

Mye oftere bedre enn dårligere

Slik Kommunal Rapport måler utviklingen i Kommune-Norge, var det innen nettopp barnevernet at det var størst andel av forbedringer. Hele 63 prosent av tallene i barnevernsbarometeret ble bedre i fjor. Ingen andre sektorer har så god statistikk. Nærmest er økonomi, etter et år hvor Kommune-Norge har hatt de beste resultatene på ti år. Også innen grunnskole og helse var det en klar overvekt av nøkkeltall som ble bedre målt mot året før, enn verre. Totalt sett forbedret Kommune-Norge seg i 53 prosent av barometeret, mens utviklingen var negativ i 37 prosent av nøkkeltallene. Det er en profil omtrent som for ett år siden, da kommunene også kunne vise til klart bedre nøkkeltall enn tidligere. Der kommunene sliter mest med å forbedre seg, er kostnadsnivået. Flertallet av kommunene fikk høyere kostnader i fjor, etter at vi har korrigert både for det antatte utgiftsbehovet og lønns- og prisvekst. Sosialtjenesten, barnevern og helse var sektorene hvor kostnadene økte klart mest på nasjonalt nivå. Innen vann, avløp og renovasjon har andelen nøkkeltall som har blitt dårligere det siste året, også vært klart større enn andelen som ble bedre. Slik har det vært hvert år siden Kommunal Rapport begynte målingen i Kommunebarometeret i 2010.

Lange trender

I pleie og omsorg er bildet fortsatt veldig variert mellom kommunene. Men noen trender er tydelige. Legedekningen på

sykehjem har økt uavbrutt de siste ti årene. Omfanget har økt med 74 prosent i denne perioden. Tiden beboere på sykehjem har med fysioterapeut har økt med 40 prosent fra bunnåret 2009 og fram til i fjor. Bare det siste året har antallet plasser for demente økt med knapt 6 prosent, men fortsatt har kommunene langt fram til å fylle behovene her – det er anslått at om lag fire av fem gamle på sykehjem har en grad av demens. Fortsatt er imidlertid nesten hver femte plass på sykehjem ikke etter moderne eneromsstandard. Her har det skjedd lite de siste årene.

Mange får ikke barnehage

I barnehagene går stadig flere barn med minoritetsbakgrunn i barnehage, men andelen er fortsatt mye lavere enn for barn med norsk bakgrunn. Bemanningen var omtrent uendret, mens andelen menn økte helt marginalt også i fjor. Som Kommunal Rapport fortalte sist uke, står imidlertid hele 4.300 barn med rett på plass, uten et tilbud. I grunnskolen fortsetter avgangs-karakterene å øke, noe som delvis er forklart ved at valgfag de siste årene har blitt en del av datagrunnlaget. Et nytt nøkkeltall i barometeret i år er andelen lærere under 40 år – en andel som øker. Derimot ligger andelen lærere med godkjent utdanning litt lavere nå enn for et par år siden. Data fra elevundersøkelsen viser at det er klart høyere andel elever som sier de trives godt på skolen nå, enn for fire-fem år siden.

Storkommuner blir bedre

Det er ingen kommuner som har forbedret så stor andel av nøkkeltallene i fjor som Oslo. En viktig forklaring på at Kommune-Norge samlet leverer bedre statistikk, er nettopp at store kommuner har klart bedre nøkkeltall enn før. Bergen, Trondheim, Bærum, Sandnes, Stavanger og Skien er også blant de 15 kommunene hvor størst andel nøkkeltall har blitt bedre det siste året. Økonomiske forutsetninger har en betydning for kommunenes resultater. Kommuner med god inntekt kommer generelt bedre ut enn de som har lav inntekt i utgangspunktet. Dermed ser det også ut til at små kommuner presterer bedre enn store. I Kommunebarometeret korrigerer vi litt for disse forskjellene i økonomisk utgangspunkt. Når vi har gjort det, er det de store kommunene som kommer litt bedre ut enn de små. Forskjellene basert på størrelse er likevel små. Småkommuner er i topp og bunn av

tabellen, og der finner vi også store kommuner.

Finnmark henger etter

De geografiske forskjellene er litt mindre enn tidligere – kommunene i Troms og Nordland har i snitt bedre plasseringer i år enn i fjor. Derimot henger kommunene i Finnmark fortsatt etter. Før vi tar hensyn til økonomiske forutsetninger ligger disse i snitt på 342. plass. En sentral forklaring på at Finnmark-kommunene henger etter, er at nøkkeltallene innen grunnskole gir veldig svake plasseringer. Kommunene drifter også dyrt, selv etter at vi har korrigert for kostnadsindeksene i inntektssystemet. I teorien skal det korrigere for alle ulike ulemper kommunene selv ikke kan påvirke. Som vanlig er det kommunene i Vest-Agder som har de beste plasseringene basert på nøkkeltallene alene, godt foran kommunene i Sogn og Fjordane og Oppland. Særlig innen pleie og omsorg, barnevern og økonomi løftes kommunene på Sørlandet på tabellene i barometeret.

Analysen sto på trykk i Kommunal Rapport nr 12/2017, 30. mars

De ti beste i fylket

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Dovre	1	5	197	1	3	344	300
Lesja	3	10	187	20	19	68	178
Lom	11	36	28	70	105	217	341
Skjåk	13	37	328	53	4	75	406
Etnedal	18	56	21	157	163	9	282
Ringebu	41	213	52	49	205	119	99
Vang	48	149	8	15	135	242	398
Øystre Slidre	64	58	41	304	274	80	288
Østre Toten	94	189	113	222	160	172	217
Øyer	114	7	33	131	383	409	346

De ti beste i kommunegruppa

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Dovre	1	5	197	1	3	344	300
Alvdal	7	17	220	267	110	14	23
Herøy	22	111	3	60	266	241	86
Seljord	28	66	122	143	15	258	256
Nes	33	28	145	99	230	161	349
Ringebu	41	213	52	49	205	119	99
Kviteseid	45	94	230	119	157	113	189
Rindal	51	38	100	180	143	187	290
Fjaler	62	9	413	249	71	179	53
Øystre Slidre	64	58	41	304	274	80	288

De kommunen likner mest på

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Os	24	18	9	170	237	199	212
Ringebu	41	213	52	49	205	119	99
Kviteseid	45	94	230	119	157	113	189
Meråker	66	279	109	94	65	176	255
Holtålen	82	139	24	244	115	295	138
Gjerstad	118	123	32	243	81	404	359
Sel	136	191	203	139	70	100	170
Kvæfjord	151	281	43	80	352	159	221
Vågå	157	334	307	45	28	152	295
Åfjord	182	251	44	329	152	286	267
Saltdal	188	121	69	312	267	364	263
Andøy	291	407	314	306	77	52	132
Åmot	317	128	99	396	351	421	109
Våler	336	397	318	209	59	125	251
Verran	356	223	302	133	259	427	348
Nord-Odal	394	358	416	56	16	362	235
Ballangen	399	343	297	279	369	313	262
Grue	418	381	405	233	30	412	309
Bø	423	409	286	314	348	354	339

Kommunen målt mot egne naboer

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Dovre	1	5	197	1	3	344	300
Lesja	3	10	187	20	19	68	178
Oppdal	12	41	244	27	47	137	152
Sel	136	191	203	139	70	100	170
Folldal	141	85	62	380	276	254	185
Vågå	157	334	307	45	28	152	295

Viktigste endringer i barometeret

To sektorer er spesielt endret det siste året. Eldreomsorg er omdøpt tilbake til **pleie og omsorg**, hvor vi ved hjelp av kommuner, fagfolk og konsulenter har skiftet ut nøkkeltall tilsvarende 40 prosent av sektoren. Hensikten har vært å gi et bedre bilde av

hele tilbudet i sektoren, og premiere mangfold.

Innen **vann, avløp og renovasjon** har vi fått konkrete forslag til forbedringer fra Norsk Vann, som vi i all hovedsak har tatt i bruk. Hensikten har her vært å få en bedre

indikator som også har støtte i bransjen.

Fra foreløpig til endelig versjon er det gjort noen få rettinger av feil i datagrunnlaget, som i relativt få tilfeller har effekt for enkeltkommuner.

Slik beregner vi karakterene for hvert nøkkeltall

De 5 % beste verdiene innen ett nøkkeltall får karakteren 6 - som er toppkarakteren. Ved å sette grensen på ca den 20. beste kommunen unngår vi problemet ved at det ofte er enkelte kommuner som ligger særlig langt unna "normalen".

På samme måte er grensen for bunnkarakteren 1 satt ved de 5 % laveste verdiene for nøkkeltallet.

Når vi har laget denne skalaen, betyr det også at en kommune som får karakteren 3,5 har et nøkkeltall som ligger midt mellom grensen for topp- og bunnkarakter (3,5 ligger midt mellom 1 og 6).

Det er disse kommunene vi ofte betegner som «normalkommunen». Hvis en kommune mangler et nøkkeltall, har vi gitt

den karakteren 3,5 for å kunne beregne en totalskår.

Spørsmål om Kommunebarometeret, eller vil virksomheten bli abonnent? Send epost til barometer@kommunal-rapport.no.

Hva betyr det å være en normalkommune?

I analysen bruker vi ofte begrepet normalkommune. Da viser vi *ikke* til kommunen som ligger på landsgjennomsnittet - men den kommunen som har et resultat som er midt mellom de aller beste og de aller dårligste kommunene. En normalkommune vil ha karakteren 3,5

(se boksen over). Landsgjennomsnittet er i veldig stor grad påvirket av innbyggertallet og resultatene i de store kommunene. Men vi ser i noen tilfeller at det er veldig stor forskjell mellom landsgjennomsnittet og hvor de fleste kommunene befinner seg på skalaen. Da

kan det bli stor forskjell mellom hva normalkommunen leverer, og landsgjennomsnittet. Det viktige er å identifisere hva som er de beste resultatene i Kommune-Norge, uavhengig av kommunestørrelse.